

MENCIONS ANT. l'a. 800: entre Entrevalls i Canavelles se cita *Oncenias* (Baluze, CVIII, s.v. *Cuixà*); 854: *Ocenias* (Abadal, *Eixalada*, 134); 860: *Ocenias* (que Alart, *op.cit.* x, 81, donava com la menció més antiga); 868: *Ucenias* (Abadal, *Eixalada*, p.137); 869: *Oncenias* (Alart, *op.cit.* x, 110). 869: *Ocenias* (*Cat.Car.* II, 88.27); 875: «in territorio de *Ozenias* --- de *Oleta* usque ad --- *Occenias* --- *Occenias* ---» (Abadal, *Eixalada*, 146). 876: «villare *Oncenias*» (Abadal, *op.cit.* 149). 986: *Ozenias* (ibid. 198).

Ponsich (*Top.* p.116) hi afegeix cites de *Ocenias* a.871 i 873, *Oz-* 875, *Occe-* 875, *Oce-* 879, 950; i amb *-nc-*: *Uncinias* 1011, *Oncinias*, *-enias* 1267, *Occe>nyes* 1628, *Seny* S.XVIII.

ETIM. *UNCĪNĒAS 'encorbades, curvilínies, ganxudes', probt. al·ludint als revolts i marrades que anava fent el camí que remunta aqueixa costeruda vall (que vaig visitar l'a. 1959, amb ocasió de l'enq. de Talau, XXIV, 11-115): i el camí, justament a què al·ludeix el citat doc. de 875, i algun altre dels esmentats supra. La *N^{ci}*, que apareix encara conservada en les mencions dels aa. 800, 869, 1011 i 1267, es va perdre, en el nom d'aquest llogaret, ja fronterer del domini occità, d'acord amb la marcada tendència de la llengua d'Oc: ja tan accentuada en els trobadors, que usen més aviat *passar* que *pensar* i tant, o més, *cosseih*, *cocebre* que *conselh comensar* o *concebre*, *aissa* per *ànsia* (cf. *DECat.*, s.v. *biaix*) etc.; fins en cat. tenim *macip* <(HOMO) MANCIPI, en el qual, com en *Ocenyes*, hi ajudà la dissimilació.

Quasi no calia posar asterisc a aquest ètimon UNCINEAS, car si bé en els clàssics només està documentat l'adj. UNCINUS 'recourbé, crochu', derivat de UNCUS ('ganxo' i 'circell de sarment'), d'on ve el cat. *enci* 'part corba del jou o l'arada' (*DECat.* s.v. *ansins*).

En els adjectius d'aquest tipus (derivats sobretot de noms de materials llenyosos etc) coexisteixen arreu les formes en *-inēus* amb formes en *-inus* i *-īnus*: p. ex. Ovidi usa *faginēus* (assegurat per la mesura dels hexàmetres), aplicat a la fusta del *fagus* 'faig', mentre que Virgili escrivia i mesurava *fagīnus* (d'on el cat. *fagina*) i també ha quedat descendència romànica de FAGĪNA >fr. *faine* 'fruiteta del faig'; trobem *abietineus* en Vitruvi *abiegīnēus* en altres, i ABIEGĪNUS —com adj. derivat d'ABIES, -ETIS 'avet' ha deixat descendència el aranès *abiege* i cat. *abēye* a la vall de Boí; els lèxics atribueixen *nucinus* ('de fusta de noguera') a Sant Ambrosi; en lloc de *materīnus* el cast. *almadrenas* suposa MATERĪNĒAS.

OCTAVIÀ (-anum)

Se sap que era el nom antic de Sant Cugat del Vallès, nom després deixat en oblit pel del famós

monestir, i del poble que s'hi congrà a l'entorn. Josep Mas, *N.H.Bna.* IV, 23ss.

MENC.ANT. 878: «Sanctus Cucuphas ad locum *Octavianum*» (*Esp.Sagr.* XXIX, 459, *Cat.Car.* II, 70.33); 904: «in territorio *Octaviense*» (Mas, IV, 23; *Cat.Car.*, 185.23); 966: *Octaviano* (Mas, IV, 61; *Cat.Car.* 197.8); 996: *Hoctaviano* (Mas, IV, 180; *C.Car.* 198.8).

ETIM. Un dels noms de predi romans en -ANUM (cf. *E.T.C.* I, 236), derivat del NP OCTAVIUS, ben conegut ja abans de l'Emperador; que ha donat també alguns NLL en -ANUM en el Llenguadoc (Skok, p.133) i altres en -ACUM a Bèlgica (Aebischer, *Top.* 113).

15 ODELLÓ

Nom d'un poble de Cerdanya i d'un llogaret del Capcir.

(1) ODELLÓ, poble uns 8 k. al NE.de Puigcerdà, al peu de Font-romeu, i uns 5 a l'O. de Montlluís; forma municipi, amb el seu agre. Vià.

PRON. *udəɔ* oït a Èguet, a Angostrina i als pastors del Desert de Carlit, 1932 (exc. 172); id. a les enqs. de 1959 en els pobles veïns, i a la d'Odelló mateix (XXIII, 111-117).

MENCIONS ANT. 834: *Hodellone*, Acta S.d'Urg. (amb *Odeló* en el capbreu vulgar, i *Odelló* a la còpia del S.XII, ed. P.Pujol, n° 169);. 957: *Odellone* (Abadal, *Eixalada*, 185); 1035: *villam Odellon* (Alart, *Priv.* 32); 1179: *Odeló* (id.ib. 65); 1183: «illud pascher de *Odelon*» (*InuLC*, 272, s.v. *pasquer*); 1191: «in ipsa ribera de *Odelone*» (ib., s.v. *ribera*): es pot referir a la Ribera d'Eina, el més alt afl. dr. del Segre, que ve a passar arran d'Odelló. 1359: *Odello* (*CoDoACA* XI, 90, -lle err. per -llo).

Ponsich (*Top.* p.144) afegeix *Odelone* 993, 1011, *-onis* 1035, *Odello* 1073, 1163, 1270, 1276 i algun de recent.

(2) ODELLÓ de Carramat (o *Querramat*), llog. agre. a Ral (uns 15k. NE. de (1)) entre Puigvalador i la Serra de Madres, vora l'Aude, ja a l'entrada del congost per on el riu passa del Capcir al dept. Aude; cf. Alart, *Gé.Hi.du Conflent*, *Bu.So.Agr.Pyr.Or.* x; i C.A. Torras, *Pir.Cat.* III, 215.; P.Vidal, *Guide des Pyr.Or.*, 2461.

PRON. *adəɔ* o *A.də räl* a Formiguera, 1960, i *adəɔ də räl* a un altre inf. d'allí (XXVI, 43.15, 38.11). També en les enqs. que llavors vaig fer a Pugbalador i a Ral (XXIII, 53-58, XXVI, 58-60).

MENCIONS ANT. 1011: butlla de Sergi IV a favor de Cuixà: «--- terminos de alode *Angulos* --- I villa *Furmicaria*, II --- *Quilianum*, III --- IV *Campo Regis* vel in *Pugio Elperico* [Puig Peric']; item villarunculum quem vocant *Odelonem* de *Chero Ramatum* ---» (*MarcaH.* col. 980.34). 1359: *Odello* (*CoDoACA* XII, 129 -lls err. per -llo). Altres vegades només l'altra